

Erdélyi Géza méltatása

Az Erdélyi család jól ismert a magyar művelődés történetében. Elegendő tán utalni az irodalomtörténészként, esztétaként is ismert **Jánosra**, vagy **Zsuzsannára**, a néhai kiváló folklórkutatóra, archaikus népi imádságaink nagy kutatójára és testvérére, az irodalomtörténész **Ilonára**.

Ennek a családnak a tagja Erdélyi Géza is, aki egy személyben lelkész és egyetemi oktató, művészettörténész és közíró, Kövesdi Károly fogalmazásában „*a szó legjobb értelmében vett közösségi, közösségépítő ember*”.

A Laborc folyó mellett fekvő Abarán született, ahol édesapja református lelkészként szolgált. A második világháborút követő teljes jogfosztottság után elsőként megnyíló komáromi magyar gimnáziumban érettségizett, **Tózsér Árpád**, **Nagy János**, **Koncsol László** és más későbbi jelesek iskolatársa volt. Teológiai tanulmányait Prágában végezte (1958), ahol utóbb (1988) doktori címet is szerzett.

Lelkeszi pályáját **Varga Imre** püspök mellett kezdte 1960-ban, Rimaszombatban. Mint maga megvallotta, amikor püspöke megkérdezte tőle, hol szeretné végezni a szolgálatot, úgy válaszolt: mindegy, csak Gömörben ne. Végül úgy alakult, hogy egész felnőtt életét gömöriek között élte le, ide kötötte lelkipásztori szolgálatának teljes időszaka. Rimaszombatból Szalócra került, majd 1966 és 1985 között Rozsnyón folytatta a lelkészi szolgálatot. **Tompa Mihály** kései utódjaként került Hanvára, majd Rimaszombatban fejezte be az aktív szolgálatot. Erdélyi Gézának nem kis érdeme van abban, hogy az a gömöri reformátusság, amelynek a 2. világháborút követően a gerincét roppantották meg, s már-már szinte missziós terület lett, ha megfogyva is, de túlélte a ki-, át- és betelepítés keserveit, a kommunista évtizedeket. Sőt, az elpusztult templomok, s elfogyott gyülekezetek mellett az építkezésre is van ereje.

Az Úr 1996-ban őrá, akkortájt hanvai lelkészre bízta a Csehszlovákiában élő reformátusok irányítását. Mint földije, szolgatársa, a református egyház főgondnoki tisztségét betöltött Koncsol László Róla szóló méltatásában fogalmazott:

„Emberpróbáló munka volt egy szétzilált, tönkretett egyházkerületet újjáépíteni, gyülekezeti birtokokat visszaperelni, épületeket, templomokat is visszacsikarni, renoválni, iskolákat, menházakat alapítani, a révkomáromi teológiát is beleértve, kapcsolatokat ápolni az öt kontinens református egyházaival, pénzt szerezni a magyarországi és nyugati protestáns segélyszervezetektől mindenre, ami Egyházunk számára halaszthatatlanul szükséges, és utazni, utazni, utazni éjjel és nappal hetven fölött is fáradhatatlanul. Lelkipásztorokat nevelni nagy számban az üres parókiákra, új egyházalkotmányt és új egyházi törvények sokaságát alkotni meg

a Zsinattal egyházi parlamentünk elnökeként. Tömören: Rád az Úr néhány felelős emberünk kezdeményei után Egyházunk újjáépítésének hatalmas munkáját bízta.”

Miután 2002-ben újraválasztották, Erdélyi Géza 2008-ig, nyugállományba vonulásáig látta el a püspöki szolgálatot. E mellett, 2001-től a *Magyar Református Egyházak Konzultatív Zsinatának* elnöke, 2010-től az *Emberi Méltóság Tanácsának* alelnöke.

Erdélyi Géza püspök ahol csak tehetette, képviselte a reá bízottakat. Szolgálatára földrészeket ível át, s nem csupán a reformátusságot, hanem a szétszórtságában is egységes magyar nemzetet is megjeleníti.

Erdélyi Gézának hervadhatatlan érdeme van abban, hogy Komáromban 1994-ben megalakult a *Calvin János Teológiai Akadémia*, amely utóbb a mai *Selye János Egyetem* alapját képezte, hogy 1999-ben megnyithatta kapuit a rimaszombati *Egyesült Protestáns Gimnázium* szellemi örökösöként a *Tompa Mihály Református Gimnázium*. Ugyanitt 2002-ben létrejöhetett az egyház múltját, emlékeit megőrizni és bemutatni hivatott intézmény, a *Református Tudományos Gyűjtemények* is.

Erdélyi Géza lelkeszi szolgálata mellett a tudomány terén is jeles eredményeket ért el. A prágai cseh műegyetemen 1975-ben művészettörténeti diplomát is szerzett. A gömői klasszicizmusnak legkiválóbb ismerője. Eredményeit a *Gömör vármegye klasszicista építészete* c. monográfiájában ismertette. Rozsnyói szolgálati éve alatt katalogizálta a betléri Andrásy-kastély könyvtárát, fellelte az utókor számára a Wesselényi-féle összeesküvés perének az iratanyagát is.

Egy helyen Lukács evangéliumát idézi: „Haszontalan szolgálak vagyunk, azt tettük, ami kötelességünk volt.” Hozzáfűzte ehhez: Mindig azon felül kell tenni! Ehhez a felfogáshoz hűség maradt.

Végezetre újfent szolgatársának, sorstársának, Koncsol Lászlónak a szavait idézem:

„Próbáról próbára küldött a teremtő, s látva, hogy a rád bízott talentomokat híven az Ő és Egyháza javára hasznosítod, a legtöbbet bízta rád. Nemcsak a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, hanem a Kárpát-medence reformátussága is köszöni fáradozásodat, továbbá azt, amit egyházkerületeink egyesítéséért Te is végeztél. [...] kérjük a teremtő és megtartó Istent, hogy lehess sokáig boldog híveid, szolgatársaid és családotod körében. Az Úr áldása legyen életeden és további szolgálataidon.”